

Sizin Yıldızınız Kim?

METİN KARABAŞOĞLU

© İz Yayıncılık Limited Şirketi, 2016

Sertifika no: 17313

İZ YAYINCILIK: 919

(*karakalem kitaplığı*)

düşünce dizisi: 117

ISBN: 978-605-326-137-7

1. baskı, 1995

13. baskı, İstanbul 2016

Çatalçeşme Sokağı No: 27/2 Cağaloğlu 34110 İstanbul

telefon: (212) 5207210

faks: (212) 5115791

web: www.iz.com.tr

facebook:[facebook.com/izyayincilik](https://www.facebook.com/izyayincilik)

twitter:twitter.com/izyayincilik

e-posta: bilgi@iz.com.tr

kapak: Hamdi Akyol

Basıldığı yer: Alemdar Ofset Matbaacılık (sertifika no: 22953)

Davutpaşa Caddesi Besler İş Merkezi No: 20/29 Topkapı/İstanbul

Sizin Yıldızınız Kim?

METİN KARABAŞOĞLU

METİN KARABAŞOĞLU, 1964 yılında İzmir'in Tire ilçesinde doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini burada gördükten sonra İÜ Siyasal Bilgiler Fakültesini bitirdi. Okul yıllarında yazmaya başladığı *Köprü* dergisinin bir süre yayın yönetmenliğini de yaptı. İz Yayıncılık'ın kuruluşunda yaklaşık 5 yıl editörlüğünü üstlendi. Muhtelif yayınevlerinde yayın yönetiminde bulundu. Muhtelif radyo ve TV'lerde programlar yaptı. Karakalem Yayınlarını kurdu, *Karakalem* dergisinin yayın yönetmenliğini yürüttü, Karakalem Seminerlerini başlattı. Çok sayıda kitabın tercüme, edisyon ve redaksiyonunda imzası olduğu gibi, bir dizi ismin yayın dünyasına kazandırılmasına da katkıda bulundu. Evli ve 3 çocuk babasıdır.

bilgi ve iletişim için:

website: www.karakalem.net

e-mail: metinkarabasoglu@yahoo.com

twitter: <https://twitter.com/mkarabasoglu>

facebook: <https://www.facebook.com/MetinKarabasoglu1>

Yayınlanmış Eserleri:

- *Kur'an Okumaları* (5 kitap) • *Hadis Okumaları* (2 kitap) • *Risale Okumaları* (5 kitap) • *Peygamberin Bir Günü* • *Sizin Yıldızımız Kim?* • *Peygamberin Kardeşleri* • *Küçük Şeyler* • *Oyuncak Tamirhanesi* • *Said'leri Ararken* • *Tehlikeli Denemeler* • *Gece Yürüyüşü* • *Düşünceler* • *Gölgeler ve Işıklar* • *Bilimin Öteki Yüzü* (S. Demirci ve Y. Mermer ile birlikte) • *Melekleri Ürkütmeden* • *Medeniyetin Arka Sokakları* (ilk baskılar: *Camide Dans Var* başlığıyla) • *Ruh Bakımı* • *Kertenkele Çukuru* • *Mucize Avcısı* • *Geldim, Gördüm, Sordum* (ilk baskılar: *O'na Doğru* başlığıyla)

İçindekiler

Sunuş 9

Birinci Bölüm: Saadet Asrından 'yıldız' manzaraları

Herkesin bir günü var	15
Hz. Peygamberin gençleri	20
Bir büyük dönüşümden notlar	26
En iyi tüccar	34
Ebu Bekir olmasaydı?	40
'Ömer'in beklenmedik hidayeti' mi?	47
Hayâyla gerçekleşen yükselişler	54
Hilmin açtığı kapı	61
İnfak ve feragat	65
Bir feragat zirvesi: Ebu Ubeyde	69
Tahta kılıcın sırrı	72
Fikir ayrılığı, yol ayrılığı değildir	77
Ammar örneğinin öğrettiği	81

Hakikat şahitlik ister	85
Ümeye'ler Bilâl sevmez	90
'Allah'ın kılıcı' nasıl olunur?	94
Birincilikleri aşan bir ikincilik	99
Başarısızlığa övgü	104
Hasan'ın başındaki el	109
Yaşanmayan bilgi	112
Sessizlik	116
Ebu Süfyan kalitesi	121

İkinci Bölüm: Asr-ı Saadet'ten asrımıza hayat dersleri

Gerilimi kim çözmeli?	127
Her hicret, Ensar ister	133
Ensar kadınlarına övgü	137
Kayıp kolyenin düşündükleri	141
Hizmet bizi kurtarır mı?	146
Mıstah ile bugün söylenen	151
Aritmetik herşey değildir	156
Şarta bağlı dostluklar	160
Hikmetinden sual olunur	165
İhlas	170
Bedelini ödedik mi?	173
Okçular nerede şimdi?	176
'Normal'liğin ölçüsü	179
Özenmek, imrenmek	183
Bizi herkes sevsin mi?	187
Kim zarar verebilir?	191
Garipler mutsuz... ..	195
Bir fotoğrafın söylediği	198

Sunuş

BİR OKULU, EN İYİ, ÖĞRENCİLERİ tanıtır. Ağacı da, meyveleri...

Dolayısıyla, Resûl-i Ekrem aleyhissalâtu vesselamı, sahabilerine bakarak da tanımak mümkündür. Ashâb-ı Kirâm, hem bir topluluk, hem de birer fert olarak, yaşadıkları hayat ve ortaya koydukları eserle, son ve en büyük halkasını Peygamber aleyhissalâtu vesselamın oluşturduğu risalet ağacının değerinin, gücünün ve güzelliğinin delili niteliğindedir.

Cahiliyeden Asr-ı Saadet çıkaran büyük dönüşümün bir tarafı Resûlullah aleyhissalâtu vesselam ve Kur'ân'a bakıyorsa, diğer tarafı da—Kur'ân'a ve Resûlullah'a muhatabiyetlerinin kalitesiyle—sahabilere bakmaktadır.

Hepsi de Rablerinin üzerlerine yüklediği vazifeyi hakkıyla yerine getirdikleri halde kavimlerinden lâıyk oldukları karşılığı ne yazık ki görmeyen diğer peygamberlerin durumuna bakıldığında, bu gerçek, daha da iyi anlaşılır. Musa aleyhisselam, asâsı ve parıldayan beyaz eli gibi, Kızıldeniz'in yarılması gibi

büyük mucizelere mazhar, Tevrat'ın onun elçiliğinde indirildiği büyük bir peygamberdir. Ama, Benî İsrail ona bir peygambere ve onun getirdiği ilâhî hediyeye bağlanması gereken şekilde bir bağımlık sergilemiş değildir. İncil'in mübelliği ve yine mucizeler sahibi bir diğer ulu'l-azm peygamber olarak İsa aleyhisselam için de durum budur.

Aynı şekilde, Nuh, Hüd, Salih, İbrahim, Lût aleyhimüsse-lam âlemler Rabbinin onlara yüklediği vazifeyi hakkıyla ifa etmişlerdir. Ama ne yazık ki, karşılarında, onların bir ilâhî hediye ve emanet olarak getirdikleri hidayet nurunu kalblerinin en derininde saklayıp hayatlarını bununla hayatlandırarak bir ümmet görememişlerdir. Hakikati toprak gibi sinesine alacak bir ümmet değil, hakikate karşı kayadan da sert bir kavim çıkmıştır hepsinin karşısına.

Ama sahabiler için durum hiç de böyle değildir. Onlar, hem de Cahiliye şartları içinde doğup büyümüş oldukları halde, kalblerini de, akıllarını da Kur'ân'ın nuruna alabildiğine açmış; böylece, kendi zamanlarından öte, sonraki bütün zamanları bu nurla aydınlatmışlardır. Tevhid hakikatinin, Kur'ân'ın ve Resûlullah'ın hakkını ve hatırını gözeterek herşeyi göze alan Mekkeli sahabiler, yani Muhacirîn, bu açıdan bakarsak hürmeti ve takdiri nasıl da hak etmektedir! Hak ve hakikat yolunda herşeyi göze alan Muhacirîn için herşeyden vazgeçip her türlü tehlikeyi göze alan Medineli sahabiler, yani Ensar için de durum farklı değildir. Onlar da hürmeti ve takdiri aynı şekilde hak etmektedir.

Muhacirîn'i ve Ensar'ı, önden gidenleri ve arkadan gelenleri ile sahabiler, gerçekte, bir bütün olarak insanlığın iftihar tablosu niteliğindedir. Çünkü, "Ben bir beşer yaratacağım" buyurduğunda âlemler Rabbine insanın 'yeryüzünde fesad çıkarma' kapasitesinden söz açan melekleri de imrendiren ve böylece meleklerin karşısında insanlığın alnını ak eden bir iman ve ubudiyet tablosudur onların sergilediği...

Bu özellikleri iledir ki, sahabileri, en başta âlemler Rabbi Kur’ân’ında, hem de defalarca över. Ve Fetih sûresinin son âyetinden öğrendiğimiz üzere, âlemler Rabbi onları sadece Kur’ân’ında övüyor değildir. Önceki ümmetleri hak yoluna ırşad için indirdiği Tevrat’ında ve İncil’inde de onları övmektedir:

“Muhammed, Allah’ın elçisidir. Onunla beraber olanlar; kâfirlere karşı şedit, aralarında ise birbirine karşı şefkatlidirler. Onları cemaat halinde sürekli rükûda, secdede, Allah’ın fazlını ve rızasını isteyenler olarak görürsün. Alâmetleri, simularındaki secde izidir. Bu, onların Tevrat’taki tarifleridir. İncil’deki tarifleri ise, dal budak salan, güçlenip kalınlaşan, gövdesi üstüne dimdik duran, ekincileri hayrette bırakan, böylece kâfirlerin kinlerini boğazlarında tıkatan sağlam, kuvvetli bir ekindir.”

Peygamber aleyhissalâtu vesselâmın ashâbı için yaptığı övgüler, işte bu açıdan bakıldığında gereğince anlaşılır. Onun “Ashâbım yıldızlar gibidir; hangisine uyarırsanız hidayeti bulursunuz” sözü de, “Ashâbıma sövmeyin” uyarısı da, yine bu açıdan bakıldığında adresini ve anlamını bihakkın bulur.

Sizin Yıldızınız Kim?, Asr-ı Saadet ve sahabilerle ilgili olarak, bütün bu gerçeklerin ışığında gerçekleşmiş okumaların bir meyvesini içeriyor. Hepsi de hidayete götürücü birer ‘yıldız’ olarak sahabilerin kişiliklerini, hayatlarını ve bilhassa yaşadıkları bazı imtihanları, biz bugünün mü’minleri için birer işaret taşı olarak ele alıyor.

Hepimiz biliyoruz ki, kimliğimiz ve kişiliğimiz kimleri ‘yıldız’ ve ‘kahraman’ olarak seçtiğimize göre şekilleniyor. Dolayısıyla, ahir zaman mü’minlerinin zor bir zamanda âlemlerin Rabbinin doğru yolunu bulabilmeleri ve o yolda sapmadan ve kaymadan kalabilmeleri için, sahabilerin kişiliklerinden ve hayatlarından kendileri için bir ‘role model,’ bir örnek, bir nümune-i imtisal hâsıl edebilmeleri gerekiyor.

Bununla birlikte, nasıl gökteki yıldızları tek tek saymamız mümkün değilse, bu kitapta da bütün sahabileri tek tek anlatabilmiş değiliz.

Bu kitap, kendi hayat yolculuğumuzda karşımıza çıkan sorunlara ve sorunlara Asr-ı Saadet'ten bulduğumuz cevapların ve devaların bir meyvesi olarak doğdu zira. Bütün yıldızları gösteremiyor, ama yıldızlara nasıl bakacağımız konusunda umarız ki ufuk açıcı bir örnek bakış ortaya koyuyor.

Elinizdeki kitabın, bir 'mikro siyer' örneği olarak *Peygamberin Bir Günü* ile birlikte, Asr-ı Saadeti anlama ve kendi hayatımızı ona göre yeniden biçimlendirme yolunda da bir ufuk açacağını umuyoruz.

Dileriz, bu iki çalışmayı bu çizgiyi takip eden ve üzerinde çalışıyor olduğumuz yenileri takip eder.

Her kitap kapağında bir yazarın ismini taşır, ama hiçbir kitap tek bir kişinin eseri değildir. İnsan âlemler Rabbinin ikramı ve ihsanı olmadan hiçbir şey yapmaya muktedir olmadığından, her ne ortaya koyuyorsa onun için Rabbine şükür borçludur öncelikle. Ortaya koyduğu şey için O'nun bazı kullarına teşekkür de borçludur.

Nitekim, hadis ve siyer alanında ortaya koydukları emekle bizim en küçük ayrıntısında dahi büyük hikmetler ve dersler saklı Saadet Asrında olup biten herşeyden haberdar olmamızı sağlayan bütün isimlere teşekkür etmek, bir gönül borcumuzdur. Allah, sahabiler ve muhaddisler başta olmak üzere, hepsinden razı olsun.

Elinizdeki kitabın kağıda ve mürekkebe dönüşme sürecinde ise, teşvik ve tavsiyeleri dolayısıyla Haluk İmamoğlu ağabeye ve sevgili arkadaşım Ali Erdoğan'a teşekkür ediyorum. Bu kitapta onların büyük emeği olduğu gibi, ismini tek tek zikre demediğim başka birçok arkadaşımın da emeği var. Onlara da teşekkür ediyorum.

Hepimizin, Resûl-i Ekrem aleyhissalâtu vesselamın ‘arkadaşlarım’ hitabına mazhar olmuş sahabilerin hayatlarıyla bıraktıkları ışığı takip edip, görmeden ona iman edip onun yolunda yürüyen ‘kardeşleri’ olabilmemiz duası, selam ve sevgiyle...

METİN KARABAŞOĞLU

Erenköy, 31 Mart 2011

Birinci Bölüm

*Saadet Asrından
'yıldız' manzaraları*

Herkesin bir günü var

BAKIŞLARIN YALNIZCA EN MERKEZÎ noktaya odaklandığı ortamlarda, zararı sonradan sonraya ortaya çıkan ciddi bir tehlikeye pusuda bekler. Bu durumda, kimileri nazarların kendilerine yönelmesi için bizatilhî merkezde yer alma çabasına girerek ihlas alanının dışına çıkarken, kimileri de tam aksi bir yönde ilerler. Bu tam aksi yön, bakışını en merkezî noktaya yönelten ama kendisini asla merkeze yerleştirme çabasına girmeyen insanların zaman içinde kendilerini önemsiz ve değersiz görebilmeleri, böylece şevkten ve çaptan düşebilmeleri, hatta hepten ortadan yitip gitmeleridir.

Halbuki, bir bütün olarak bakıldığında, bir tablo içinde yer alan tüm unsurlar ile tamam olur. Dolayısıyla, bütünün içinde yer alan herkes değerlidir. Herkesin bu bütünün içinde bir yeri, görevi ve değeri vardır. Fazlalık olarak yer alan biri bulunmadığı için de, ister merkezde yer alsın ister en kenarda, birisi eksildi mi, tabloda bir eksiklik ortaya çıkmaktadır.

Bu, en bariz biçimde herhangi bir makine örneğinde rahat-

lıkla görülebilir. Bir makinede ufak bir dişlinin, hatta incecik bir kablonun, makinenin en önemli kısmı kadar değeri vardır. Zira, başka herşey yerli yerinde olsa bile, bir dişlinin gevşemesi yahut bir kablonun kopması makinenin işlemez hale gelmesi için yetmektedir.

Velhasıl, ortada gerçek anlamıyla bir 'bütün' sözkonusu ise, bu bütünün içinde önemsiz ve değersiz hiç kimse ve hiçbir şey yoktur. Herkes önemli ve değerlidir. Bu bütünde kişiler arasında bir fark varsa bile, bu, değerlilik-değersizlik, önemlilik-önemsizlik noktasında değildir. Bilakis, taşıdıkları önem ve değer derecesi noktasındadır.

Asr-ı Saadete dair okumalar esnasında, dikkatleri özellikle çekmesi gereken bir vâkiadır bu. Her yerde ve her asırda olduğu gibi, orada da, daha ziyade öne çıkmış simalar vardır. Resûl-i Ekrem aleyhissalâtu vesselam Asr-ı Saadet tablosunun en merkezinde yer aldığı gibi, Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali radiyallahu anhümâ gibi isimler de sürekli gündemdedir. Ama öte yandan öyleleri vardır ki, çoğu mü'min onların isimlerinden bile habersizdir. İlk bakışta, o derece gizlidirler nazarlardan. Meselâ, Talk b. Ali'yi kaç mü'min bilir? Es'ad b. Zürâre ismi, Asr-ı Saadete dair okumalar yapan kaç kişinin aklında kalmıştır? Zeyd b. Erkam'ı kim ne kadar bilmektedir?

Halbuki, Asr-ı Saadetin içinde yaşanmış öyle günler ve hatta öyle anlar vardır ki, başka anlarda hiç merkezde gözükmeyen bir sahabi, o anlarda yıldızlar arasında bir güneş gibi parlar. Saadet Asrının bize öğrettiği bir büyük gerçek, hakikat dairesinde yer aldıktan sonra herkesin değerli olduğu ve herkesin özel bir yerinin ve özel bir gününün olduğudur.

Nitekim, meselâ, diğer zamanlarda pek öne çıkmamakla birlikte, işkence günlerinde Bilâl-i Habeşî bir siyah inci gibi parıldayıp gözleri kamaştırır sebatı ve direnciyle. Bilâl gibi işkence görmemek için nice mü'minin imanını henüz ifşa etmediği gizlilik günlerinde, evini Resûlullah aleyhissalâtu

vesselam ve mü'minler için bir gizlice buluşma mekânına dönüştüren Erkam b. Ebi'l-Erkam'ı görür gözlerimiz. O, Dârü'l-Erkâm'ın sahibi olarak, İslâm'ın ilk yıllarına mührünü vurur, ama sonraki yıllar boyu hep kenarda durur.

Benzer şekilde, sair zamanlar adına pek rastlanmayan Mikdad b. Amr b. Esved'i, Bedir savaşının hemen öncesinde, Resûlullah'ı ziyadesiyle memnun eden belîğ hitabıyla tanırız. Mikdad, o gün "Yâ Rasûlallah! Allah'ın emrettiği şeyi yerine getir! Biz senin yanındayız! Vallahi, biz sana, İsrail oğullarının Musa aleyhisselama dediği gibi, 'Sen ve Rabbin gidip savaşın! Biz muhakkak burada oturucuyuz!' demeyiz. Fakat, 'Sen ve Rabbin gidip savaşın! Biz de sizinle birlikte savaşıcılarız!' deriz" derken, Allah'ı ve Resulûllah'ı nasıl da hoşnut etmiş ve bu sözleri oradaki herkese nasıl da tesir etmiştir! İslâm'ın bu ilk büyük savaşının hemen öncesinde bir yıldız gibi parıldayan Mikdad, ömrü boyunca Allah yolunda yürür, ama başka hiçbir zaman Bedir'den önceki bu an kadar parıldamaz.

Öte yandan, bugün çoklarının 'sıradan'lığa ittiği çamur karma işi, Yemen'den yeni gelmiş Talk b. Ali'nin elinde, Mescid-i Nebevî'nin inşası esnasında Peygamber aleyhissalâtu vesselamın da duasını celbeden bir sanata dönüşür. Akabe biatının en önemli ismi, dolayısıyla Hicretin ve Yesrib'i Medine yapan seyrin mühürdarı Es'ad b. Zürâre'nin ise, bu vazifesi tamam olup Resulûllah Medine'ye yerleştikten az zaman sonra vefat ettiğini görürüz.

Bedr'in öncesinde Mikdad ne kadar parıldamışsa, Bedir'de Hamza o derece parıldar. Hayber'e Ali mührünü vurur. Uhud'un öncesinde Ebu Dücâne, âhirinde Talha b. Ubeydullah ve Enes b. Nadr güneş gibi parıldamaktadır. Hendek ise, önceki iki büyük gazveye henüz kurtulmadığı köleliği yüzünden katılamayan Selman'ın günüdür; müşrikleri âciz bırakan hendek fikri, kısa bir süre önce kölelikten kurtulan Selman'dan gelmiştir.

Diğer taraftan, münafıkların önderi Abdullah b. Ubeyy, ihtimal ki çocuk yerine koyup ciddiye almadığı biri, gencecik Zeyd b. Erkam'ın haber vermesi ile fitnesini gerçekleştirme imkânından mahrum olur. Habeşistan hicretine karşı müşriklerin kurduğu tuzak, Cafer b. Ebu Talib'in Necâşi huzurunda ki belîğ hitabıyla bozulur. Mus'ab b. Umeyr, Medine'yi İslâm'a açan anahtarın adıdır ve birkaç yıl sonra Uhud'da şehid düşecektir. İslâm'ı ancak Mekke'nin fethinden sonra seçen Süheyl b. Amr ise, Resûlullah'ın vefatından hemen sonra başlayan irtidat, yani dinden dönüş kasırgası esnasında "Ey Kureys cemaati! Sizler, Müslüman olanların en sonuncusu olmanıza karşılık, irtidat edenlerin en öncüsü olmayınız" cümlesini de içeren veciz konuşmasıyla Mekke'yi sınıksız İslâm'a bağlı halde tutup sükûna erdiren isim olur.

Asr-1 Saadet, böyle nice ismi bünyesinde taşır. Bu isimlerden bazıları, Hz. Ebu Bekir ve Ömer misali, her zaman yıldızı parıldar haldedir. Ama öyle günler olur ki, başka günler hiç öne çıkmayan bir isim gelip en merkezî noktada durur, güneş misali, diğer yıldızların görülemeyeceği derecede parıldar. Başka bir gün bir başkası için aynı şey gerçekleşir.

Asr-1 Saadette bugünün güneşini, yarın belki uzaklarda bir yıldız olarak görürsünüz. Yarın ise bir başka yıldız güneş gibi öne çıkar. Ama her hâlükârda, hepsi de iman dairesinin içindedir. Hepsi, parıldayacağı bir gün olan ve zaten tablonun içinde gördüğü vazife ile her daim değer ve önem taşıyan yıldızlar misalidir.

Bu Asr-1 Saadet tablosundan her asrın mü'minine düşen bir hisse elbette vardır. Bu hisselerin en birincisi ise, imana ve İslâm'a hizmet yolunda herkesin bir günü olduğudur. Bir diğeri, bu sebeple, hakikat dairesinde yer alan herkesin, ister tam ortada dursun ister en uç köşede, son derece önemli ve değerli olduğudur.

Peygamber aleyhissalâtu vesselam öyle güzel bir yol açmış

ki bizim için, o yolun içinde her istidada bir yer var ve o yolda herkesin bir günü var.

O gün gelene kadar ise, her birimizin, kendisini değersiz ve gereksiz bilme talihsizliğine asla düşmeksizin, sebat edip istidadını geliştirmesi gerekiyor.

H.z. Peygamberin gençleri

GENÇLİK DEYİNCE AKLA HEMEN ‘sorun’ kelimesini getirmek ve gençliği ‘sorunları’ ile tanımlamak, modern zamanların yaygın bir hastalığıdır.

İçindeki tek bir harf devredışı bırakılsa, tedavisi pekâlâ mümkün bir hastalıktır bu. O tek harf de, olmaması gerektiği halde, fazladan eklenmiş bir harf durumundadır zaten.

‘Sorun’ değil, ‘soru’dur gençliği asıl tanımlayan. Gençliğin ‘sorun’ gibi görünen tarafı da, işte bu ‘soru’lar sebebiyledir.

Yaşı daha ileri olanlar dönüp bir kere daha sorgulama ihtiyacı hissetmeksizin mutad bir akış üzere hayatlarına devam ederken, genç sürekli soru sorar. Bu hal de, ona âlemler Rabbinin bir hediyesidir. Âlemlerin Rabbi, gençliğe adım atan herkese, şunun bunun etkisinde kalmadan sırf kendi iradesiyle O’nu Rab olarak bilsin; ‘takliden’ değil, ‘tahkik ederek,’ bizzat arayıp araştırarak Rabbini tanıyıp yalnız ve ancak O’na ibadet edebilsin diye, sormayı ve sorgulamayı ilham etmektedir. Çocukluktan gençliğe geçerken, her insanın neredeyse ‘elinde ol-

madan,' kaçınılmaz bir şekilde' soru soruyor, hazır cevaplara ise itiraz yöneltiyor olması bu sebeptendir.

Sorusu olan, ancak ikna edici bir cevaba ulaştığında sükûn bulur. Ancak o takdirde, dingin bir ruh iklimine kavuşur. Bu bakımdan, genç deyince akla gelen 'sorun'lar da, gencin sorduğu 'soru'ya hâlâ cevap arıyor olduğunun, henüz aradığı cevabı tam olarak bulamamış olduğunun işaretidir.

Dahası, cevaba henüz ulaşamamış olsa bile, soru soruyor olmak başlıbaşına bir farkındalık, uyanıklık ve dirilik alâmetidir. Modern anlayışın 'ergen'liği çocukluk ile yetişkinlik arasında farklı bir zaman dilimi olarak tanımlamasına karşılık, fitratın dini olarak İslâm'ın bülüğa erdiği andan itibaren insanı 'reşit' olarak tanımlaması, insanı o andan itibaren doğru ile yanlış ayırt edebilir bir durumda kabul etmesi ve sorumluluk yüklemesi, muhakkak ki bu sebeptendir.

Gelin görün ki, gençliği 'soru'yla değil 'sorun'la, 'arayış'la değil 'bunalım'la, sorumluluk alıp birşeyler ortaya koymakla değil 'tüketim'le tanımlamaya yatkın modern anlayış, İslâm'ın 'rüşd' için belirlediği yaşın ancak çok daha ilerisine geldiğinde gence bir sorumluluk yüklüyor. Meselâ, en medenî ülkelere bakalım; oralarda bile, bir gencin siyasî ve idarî sorumluluk üstlenebilmesi için yirmili yaşların ortasına kadar gelmesi bekleniyor. Gençlerin bırakın 'seçilme'yi, 'seçme' ehliyetine kavuşmaları için bile, en azından onsekiz yaşına gelmeleri isteniyor.

Özgürlük, bağımsızlık, sorumluluk üzerine bu kadar söyleve karşılık, modern zamanların gençlere bakışı güvensizliğe dayanıyor kısacası. Genç, ya bir 'tüketim öznesi' olarak görülüyor veya henüz şeklini bulamamış bir 'nesne' olarak. Öyle görüldüğü için de, ona çocukluk ile yetişkinlik arasında bir ara kümede rol biçiliyor. Bu modern algıyı gözönüne alındığında ise, Peygamber aleyhissalâtu vesselamın gençlere olan yaklaşımı ve Asr-ı Saadetten gençlik manzaraları daha bir anlam ve derinlik kazanıyor.

Modern zamanlarda ‘sorun’la algılamaya şartlandırılmış olduğumuz gençler Asr-ı Saadette ‘soru’ları sayesinde hakkı kabul ve hakikati tasdik bakımından yaşı daha ileri olanlara açık bir fark atmış insanlar olarak çıkıyor karşımıza. Kureyş’in yaşça daha büyük olanları veya makamca daha önde gelenleri En Güzel İsimlerin sahibi Rabbü’l-âlemînden gelen Sözlerin En Güzeli karşısında “Hele bir bakalım,” “Bunca sene atalarımızın yolunda yaşamış iken,” “Bu söz bizim kurulu düzenimizi bozar mı, bozmaz mı?” diye sürüp giden hesaplarla bocalarken İslâm’ı herkesten önce seçenlerin gençler olduğunu görüyoruz.

Örnek mi?

Babası, amcaları ve ağabeyleri kendi içlerinde ‘dur hele’ muhasebesi yaşarken, on yaşındaki Ali radiyallahu anh, hakkı kabul ve tasdikte bir an bile tereddüt göstermedi. Sa’d b. Ebi Vakkas, Sa’id b. Zeyd, Talha b. Ubeydullah, Osman b. Affan, Abdurrahman b. Avf, Zeyd b. Hârise, Mus’ab b. Umeyr, Ammar b. Yâsir, Abdullah b. Süheyl b. Amr, Abdullah b. Amr ibnül-Âs, Ebu Ubeyde b. Cerrah, Ebu Huzeyfe b. Utbe b. Rebia, Zübeyr b. Avvam... derken, ilk Müslümanların çoğu onlu, bir kısmı yirmili yaşlarda olan genç sahabilerdi. Belki bir istisna varsa, o, Peygamber aleyhissalâtu vesselâmın kendisinden iki yaş küçük arkadaşı Hz. Ebu Bekir’di.

Kadınlar açısından ise, yaş, İslâm’ı seçme bakımından, erkekler için olduğu kadar engel değildi. Nitekim Hz. Hatice, Fâtıma binti Esed gibi yaşça Resûlullah aleyhissalâtu vesselâdan büyük, Ümmü Hâni Fâhite binti Ebu Talib gibi yaşça ona yakın kadınlar da ilk mü’minler arasındaydı. Ama kadınlar arasında İslâm’ı seçenlerin de çoğu, yaşça genç olanlardı. Başta Peygamber kızları Zeyneb, Ümmü Külsûm, Rukiyye ve Fâtıma olmak üzere, Esmâ binti Ebu Bekir, Sehle binti Süheyl b. Amr, Leylâ binti Hasme gibi isimler, bu gerçeğin birer deliliydi.

Açıkçası, ‘soru’lu gençler hakikate giden yolu zorlanmadan

bulurken, 'sorun'lu ihtiyarların bir kısmı bu yolu hiç göremedi, bir kısmı ise hayli geciktikten sonra o yola girdi. Meselâ Velid b. Velid b. Muğîre'nin daha ilk anda bulduğu hakikate ağabeyi Halid ancak onsekiz yıl sonra teslim olabildi, babası ise hiçbir zaman bu yola ulaşamadı. Abdullah b. Amr'ın daha en başta gördüğü hakikati, babası Amr ibnü'l-Âs ancak onsekiz sene sonra görebildi. Abdullah b. Süheyl'in en başta teslim olduğu hakikati tasdik edebilmek için babası Süheyl b. Amr'ın tam yirmi yıl beklemesi gerekti. Abdullah'ın kızkardeşi Sehle ile eniştesi Ebu Huzeyfe'nin en başta teslim olduğu hakikate, eniştesinin babası Utbe b. Rebia ile amcası Şeybe b. Rebia hiçbir zaman ulaşamadı.

Bu Mekke gerçeği, hicretin adresi olarak Medine'nin de gerçeği idi. Peygamber aleyhissalâtu vesselam Medine'ye hicret ettiğinde etrafında hâlelenen isimlerin büyük kısmı, gençlerdi. Enes b. Malik, onun huzuruna geldiğinde, henüz on yaşındaydı. Zeyd b. Sâbit, ondan ilk hakikat dersini onbeş yaşında aldı. Muaz b. Cebel ise en fazla bir yaş büyüktü Zeyd'den.

Sadece Medine doğumlu sahabiler değil, Muhacir'in çocukları da, Medine'de birer genç olarak Resûlullah aleyhissalâtu vesselamın etrafında hâlelendiler. Abdullah b. Ömer, Abdullah b. Abbas, Abdullah b. Zübeyr, Abdullah b. Cafer, Üsâme b. Zeyd, onların örneği idi.

Böylece, Medine'de de, Peygamber aleyhissalâtu vesselamın gözü önünde, dizi dibinde hakikat dersi alan ve hepsi de onun övgüsüne mazhar olan isimler görecekti gözlerimiz.

Sonuçta, Asr-ı Saadetin sunduğu 'genç' gerçeği şu sıfatlarla tanımlanabilir haldeydi: babalarının görmediğini gören gençler; babalarının gördüğünü babalarından önce gören gençler, babalarının gördüğünü babalarından daha derin ve dahaengin surette gören gençler; babalarının gördüğünü onlardan sonra da insanlığa gösteren gençler...

Nitekim, Peygamber aleyhissalâtu vesselamın Kur'an'ı en

iyi bileniniz, fıkhi en iyi bileniniz, ferâizi en iyi bileniniz, kıraatı en iyi olanınız diye sena ettiği isimlere baktığımızda, Abdullah b. Mes'ud ve Abdullah b. Abbas gibi, Muaz b. Cebel gibi, Zeyd b. Sâbit gibi, Ubeyy b. Ka'b gibi genç tabloları çıkıyordu karşımıza.

Peygamber aleyhissalâtu vesselamın gençlere bakışı, güvensizlik değil, itimad yüklüydü. Onlara baktığında zamâne gözler gibi 'sorun' görmediği için de, kendilerine 'sorumluluk' yüklemekten çekinmedi. Üsâme b. Zeyd gibi bir genci, koskoca bir ordunun komutanı olarak tayin etti, yirmi yaşını henüz doldurmuş Attâb b. Esîd'i fetihden sonra Mekke'ye vali olarak tayin etmekte tereddüt göstermedi.

Mûte, Medine'ye neredeyse bin kilometre uzakta bir yerdedi ve daha önce burada yaşanan çarpışmada Zeyd b. Hârise, Cafer b. Ebu Talib ve Abdullah b. Revâha sırasıyla komutanlığı üstlenmiş ve şehit olmuşlardı. Aynı rotaya yeni bir sefer düzenlemeyi murad ettiğinde, Peygamber aleyhissalâtu vesselamın ilk tercihi, Mûte'nin ilk komutanı Zeyd'in oğlu Üsâme'ydi. Resûlullah aleyhissalâtu vesselam, bu tercihiyle, ondokuz yaşında bir genç olarak Üsâme'yi o günün şartlarında çölün ortasında bin kilometrelik bir güzergâhta üç bin kişilik bir orduyu sevk ve idare etme yeteneğine ve yeterliliğine sahip halde gördüğünü açıkça göstermişti. Dahası, böyle zor bir seferin ardından gittiği yerde Bizans ordusuyla yapılacak bir savaşı yönetebilir yetenek ve yeterlilikte gördüğünü de...

Babası Zeyd Peygamber aleyhissalâtu vesselamın azatlı kölesi ve evlatlığı, annesi Ümmü Eymen ise dadısı olduğu için, Üsâme Resûlullah'ın dizi dibinde büyümüşü. Dolayısıyla, Üsâme daha bebekliğinden itibaren kendisinden hakikat dersi ve hayat talimi gördüğü için Resûlullah aleyhissalâtu vesselamın bu tercihi yapmış olduğu söylenebilirdi. Halbuki, Mekke'nin fethinden sonra Medine'ye dönerken geride vali olarak bıraktığı Attâb b. Esîd, Mekke'nin fethedildiği gün İslâm'ı se-

çen bir gençti. Ve, bir rivayete göre yirmüç, bir diğer rivayete göre ise henüz yirmibir yaşında idi. Dolayısıyla, Peygamber aleyhissalâtu vesselam, her iki seçimiyle, esasen, gençlere olan güvenini göstermekteydi.

Asr-1 Saadetin bütün bu gençlik tabloları, pek çok dersin yanında, iki hikmeti kulağımıza fısıldıyor: Gençlik 'risk' yüklü bir dönemdir, ama her risk yanında bir imkân da taşır; bu bir.

İkincisi, gençler için, "Büyüsün de sorumluluk verelim" mantığı doğru yaklaşım değildir, bilakis gençler onlara sorumluluk verirsek büyür.

Tıpkı Resûl-i Ekrem aleyhissalâtu vesselamın terbiyesiyle Üsâme b. Zeyd'in, Zeyd b. Sâbit'in, Muaz b. Cebel'in, Abdullah'ların, Attâb b. Esîd'in yaşamış ve göstermiş olduğu gibi...

